

faae ubetinget Anvendelse, og disse Huse ere udelukkede fra de paagjældende bestaaende Kreditanstalter, baade Foreningerne og Statsinstitutterne. Det er den simple Kjendsgjerning, jeg gaar ud fra, at 100,000 Medborgere, som kæmpe en haard Kamp for det daglige Brød, ere udelukkede fra overhovedet at faae Prioritetslaan ad anden Bei end den private, og den vil efterhaanden blive mindre og mindre. Det er fra dette simple faktiske Forhold, jeg gaar ud, og slet ikke fra andre vidtgaende Betragtninger, dem skal jeg i hvert Fald i dette Forhold og paa dette Tidspunkt holde ude; jeg mener ikke, at de egentlig ligge for. Altsaa jeg mener, at man maa komme til en Forhøielse, thi ellers frygter jeg noget for, at Lovforlaget ikke skal vise sig brugbart, naar det ikke bliver Tilfælde. Gaae vi desuden til nogen Forhøielse, ville naturligvis langt flere komme med; der ligger saaledes imellem $\frac{1}{4}$ og 1 Rd. Hartkorn 65,672 Huse; man ser altsaa, at Husmændene udgjøre et ganske høit Antal, naar man betænker, at Antallet af Gaardmænd, altsaa de, der er fra 1 til 8 Tdr. Hartkorn, i det Hele knapt er 70,000, eller omtrent det halve Antal af det Antal Husmænd, som jeg her har nævnt af begge Klasser. Ser jeg nu hen til denne Omkring, som jeg betragter som Hovedændringen af de af den ærede Minister foreslaaede, nemlig at give Statsgaranti for Renten, istedetfor, som af os foreslaaet, at give en aarlig Afgift fra Statskassen til Administrationsomkostninger, saa vil jeg udtale, at jeg sætter mest Pris paa Statsgarantien, og det forekommer mig, at den ærede Minister i det andet Thing seirvrigt og med gode Grunde har kæmpet for Statsgarantien. Det er ogsaa fra en anden Side paavist, at det ingenlunde var nogen egentlig ny Bei, man her er slaet ind paa; den kan tværtimod siges at være temmelig gammel, idet der har været givet en lignende Garanti for 100 Aar tilbage. Efter at den høitærede Minister har bekæmpet alle de Grunde, man fra anden Side har fremhævet derimod, og har overvundet dem, betragter jeg egentlig selve Hovedpointen som vunden, idet Statsgarantien unegtelig bliver det Principale. Hvis den var borte, eller hvis man f. Ex. ikke vilde give Noget til Administrationsomkostninger, saa havde Lovforlaget meget Lidt at betyde; altsaa, det betragter jeg som Hovedpunktet, medens det Andet er Noget, vi kunne ændre ved og tales nærmere ved om, saa vi kunde blive enige; jeg haaber under alle Omstændigheder, at Lovforlaget ikke til Syvende og Sidst vil komme til at strande derfor. Ja, jeg er endog ogsaa forvisset om, at det ikke behøver at gjøre det, eftersom Stillingen til denne Sag har været i det andet Thing; thi endog saa et Medlem, der til Slutning stemte mod Lovforlagets endelige Vedtagelse, erklærede, at han, hvis man vilde gaa høiere op, var tilbøielig til at stemme for Lovforlaget. Han erklærede, som sagt, at det var en

af de vigtigste Grunde, han havde til at være mod Lovforlaget, at det ikke gik høit nok op. — Man har ansørt mod Lovforlaget, at man gjorde Uret mod Indfiddere, almindelige Arbeidere, Dagleiere, Kjøbstadsfolk, Fiskere m. Fl. ved ikke at give dem Afgang til Laan. Dertil skal jeg nu bemærke, at der dog egentlig strengt taget kun er en Gradsforskjel mellem det, der sker med Hensyn til de andre Kreditforeninger, og det, som her foreligger. Disse Kreditforeninger have en vis Statsbegunstigelse, men man gaar noget videre her, fordi man mener, at det er nødvendigt at gjøre det for den Klasse af Medborgere, som her er Tale om. Med Hensyn til de andre Medborgere derimod, dem der have jordløse Huse, Fiskere, Kjøbstadsfolk og flere, skal jeg bemærke, at vi jo paa forskjellig Maade komme dem tilhjælp. Fiskerne støtte vi paa forskjellig Maade og ere fremdeles rede til at støtte dem. Haandværkere støttes ved tekniske Skoler, og det er muligt, at man engang kan komme saavidt, at man kan komme til at støtte Syge- og Alderdomskasser, ja, jeg for min Part vil haabe, at det sker. Der kan imidlertid selvfølgelig ikke blive Tale om at give Folk Laan, der ikke have Noget at sætte i Pant; der kan ikke være Tale om at hjælpe paa den Maade paa Folk, der ere besiddelsesløse. Skulle de hjælpes, maa det ske paa andre Maader. Det forekommer mig, at de Herrer, der have været saa ivrige med at appellere til, at man ikke gjorde Noget for Dagleiere, Fiskere, Indfiddere o. s. v., skulde komme med Forslag, som viste, at de vilde gjøre Noget for dem; de skulde virkelig faae min Støtte, naar de fremkom med rimelige Forslag i den Retning. Men enhver Ting maa naturligvis have sin Begrændsning. Jeg vil ikke gaa saavidt, at jeg vil sige, at man kan laane til Fiskere og Haandværkere ubesat Statskassen ganske i det Blaas, saaledes som jeg engang hørte en Mand sige i en Tale, som han holdt for en stor Forsamling, og af hvilken der blev tiljublest ham Bisfald; han sagde nemlig: Statskassen kan gjerne laane flere Millioner ud til disse Folk; der var ingen Fare derved, det var ærlige Folk; men selv om det nu var ærlige Folk, hvad jeg gjerne skal indrømme, vil jeg dog sige, saadan at laane ud i det Blaas uden mindste Pant, saavidt gaar jeg ikke, der dog ellers er temmelig vidtgaende i den Retning. Som sagt, de ærede Herrer, der have stor Interesse for Fiskere, Haandværkere o. s. v., skulde faae min Bistand, naar de komme med et rimeligt Forslag. Det kan ikke negtes, at Haandværkerne faae en temmelig stor Understøttelse gjenmen de tekniske Skoler, men, som sagt, kunne vi gjøre Noget for Kjøbstadkreditforeningerne, og trænge de dertil — thi jeg har ikke hørt, at man fra de nærmest Paagjældendes Side har paakaldt Hjælp — ja, lad os saa ogsaa tage denne Sag under Overveielse, forsaavidt det kunde være til Gavn for de smaa Husciere i Kjøbstæderne.